

ro decimam thoracis suscipi tradidit, uti in simijs & canibus cernebat. mihi autē nunquam decima utrinque suscipi in homine uisa est, sed plurimum duodecima. Aliquando enim cum sacrum os quinque tantum ossibus efformatum repperi, undecima mihi utrinque suscepra occurrit. Verum Bononiae Galli cuiusdam sacerdotis ossa contexamus, in quibus prima lumborum utrinque suscipitur, & illa suos processus perinde sibi articulos gerit, ut duodecima thoracis uerterbra duodecimas costas. Quum itaque duodecima thoracis frequentissime utrinque suscipi appareat, ab hac orationem instituamus. Undecim thoracis uerterbrarum⁹ processus ascendentes protuberant, ac in¹ exteriori posteriori ue sede, notatu digna orbiculari circumferentia⁹ cartilagine incrustantur, atque horum processuum tuber adē leuiter ac in plana superficie extuberat, ut num sinus, num tuber censendū sit, uix internoscas. Descendentes autem processus interna anteriori ue ipsorum sede, qua foramen dorsalis medullae⁹ gratia caelatum respiciunt, sinum quoque adipiscuntur amplum, & quodammodo orbicularem, & cartilagine incrustatum, & nuper dicto tuberi ad amussim respondentem. Hi sinus & tubera, a colli uerterbrarum sinibus tuberibusque in ductu duntaxat uariant. Colli enim uerterbrarum sinus, ac tubera oblique ab anterioribus sursum porriguntur, aut contra oblique deorsum tendunt. Nihil enim refert, siue sursum, siue deorsum porrigi dixeris, modō obliquitatem illorum intelligas, & cum thoracis uerterbrarum sinuum tuberumque ductu conseras, qui quandantenus recto perficitur tramite, quō firmior minusque ad motum sequax thoracis uerterbrarum cōtextus foret. Quum igitur thoracis uerterbrarum, ut & colli, ascendentes processus posteriori sua sede protuberent, descendentes uerō interna sede caelentur, meritō ascendentes inferioris uerterbrae processus subintrant descendentes superioris uerterbrae processus, inferiorque uerterbra a superiori excipitur.

Ceterum lumborum uerterbrae, alia ratione coordinantur. Ascendentes enim illarum processus interno latere, quo se inuicem illi respiciunt, sinum habent oblongum, & ampliter latissimum. Descendentes autem processus latere suo externo (modicē interim uersus anteriora) oblongo protuberant capitulo, quod in inferioris uerterbrae inferioris uerterbrae sinu apte excipitur. Adeo, ut in lumborum uerterbris inferior uerterbra suis sinibus superioris admittat capitula: secus quam in ceruice & thorace, ubi superior suis sinibus inferioris uerterbrae tubercula excipit. Duodecima autē thoracis uerterbra, ascendentes processus similes gerit cum ascendentibus ceruicis ac thoracis uerterbrarum processibus, quos posteriori sua sede extuberare diximus. Atque ideo duodecima ascendētibz suis processibus undecimae thoracis uerterbrae descendentes subit, ipsaque ab undecima excipitur. Descendentes uerō duodecimae processus extuberant quoque, descendētibz in lumbis uerterbrarum processuum ritu, deinde hi subeunt sinus ascendētibz processuum primae lumborum uerterbrae, quae quum duodecimā excipiat, quid promptius colligi possit, quam duodecimam supra infraque suscipi: Verum interim non ita multum refert, an duodecima, an undecima, an alia quāpiam utrinque suscipiatur: modō nos indicibilis Naturae industria hīc non lateat, quae in dorsi medio uerterbram effinxit, stabilem, & utrinque ita susceptam, ut in cameratis & arcualibus aedificijs architectos inter utriusque lateris lapides unum locare cernimus, qui utrinque suscipitur, ipso interim nullum suscipiente: quemadmodum ceteri omnes unum lapidem suscipiunt, & ab alio excipiuntur, sustinenturque.

Quomodo lumborum uerterbrae mutuo de articulantur.

Quomodo uerterbrae in dorsi medio utrinque suscipi oportuerit.

Thoracis uerterbrarum processus numerus.

Ut enim dorsum sibi dicatis ageretur motibus, hanc uerterbram utrinque susceptam quiescere, firmarique necessum est, reliquis interim omnibus ab hac & a se inuicem leuiter secedentibus: Illa enim quiescente quum dorsum flectimus, superiores deorsum ducimus, inferiores autem quodammodo sursum incuruamus. In tensione uerō rursus opposito motu uerterbras agimus: si quidem dorsi motus circularij, non autē prorsus angulari figura celebrantur. Quam parum uerō haec cum Galeni in decimo tertio de Partium usu, placitis conueniant, si mutuo loca contuleris, promptē animaduertes. Ceterum dorsi motus unā cum ipsis musculis parum recte hactenus cognitū, in secundo libro exequemur. Iam autem ad thoracis uerterbras reuersis, inter utriusque lateris ascendētem & descendētem processum, insignes nobis⁷ obseruandae sunt asperitates, inaequaliterque protuberantes processuli, in hoc parati ut ualida hinc pronascerentur ligamenta, tanto robustius firmiusque thoracis uerterbras colligantia, quanto obscuriori motu thoracis uerterbras, quam ceruicis moueri, ex usu fuerit. Quae quum ita sint, omnes thoracis uerterbrae septem donantur processibus: a duobus nimirum transversis, b duobus ascendētibz & totidem descendētibz, d unoque posteriori, seu spina. Si uerō undecima, aut aliqua hac superior, utrinque susciperetur, tunc duodecima, aut omnes utrinque susceptae humiliores, duobus abundarent processibus, quandoquidem ascendentes singuli duorum loco, propter sinum illi incisum enumerarentur. Veteribus enim nonnullis, hic sinus tam insignis habebatur, ut singulos ascendentes lumborum uerterbrarum processus, geminos enumerasse uidean-

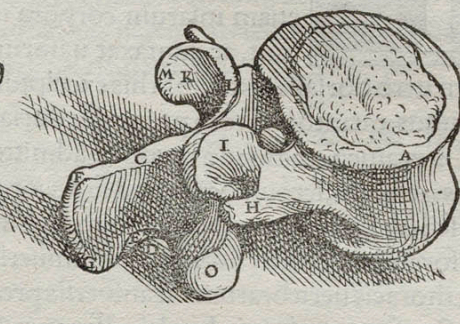
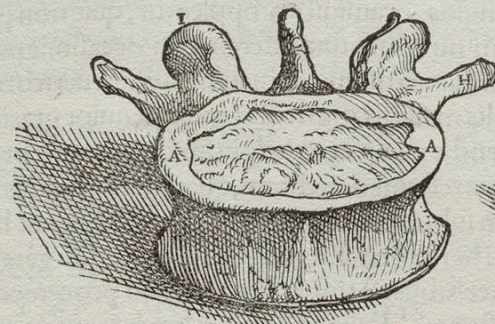
DE HUMANI CORPORIS FABRICA LIBER I. 77
uideantur. At nunc satius erit, & illis quoque uerterbris peculiare Caput consecrare, haecque inibi accumulatis persequi.

DE LUMBORVM VERTEBRIS.

Caput XVII.

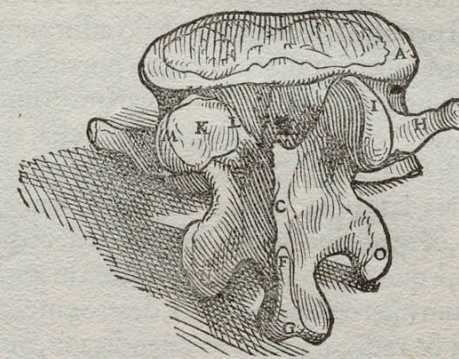
PRIMA XVII CAPITIS FIGURA.

SECUNDA.

TERTIA. CVIVS VT

ET DVARVM PRIMARVM,
ac earundem characterum Indicem iam subiungemus.

QUONIAM Omnes lumborum uerterbrae eadem forma constant, unam duntaxat ipsarum triplici facie hic expressimus: Prima quidem figura anteriorem uerterbrae faciem, Secunda latius, Tertia posteriorem faciem proponentes.

A 1, 2, 3 Appendix superior corporis uerterbrae.

B 1, 2 Appendix inferior corporis uerterbrae.

C, D, E, F, G His characteribus non in eadem figura obuijs, spina simul notatur, ac singuli priuatim in spina aliquid hunc in modum indicant.

C 1, 2, 3 Indicatur spina lumborum uerterbrae superior pars, seu lata asperaque ipsius linea.

D 2 D latitat in umbra sub spina secundae figurae, notans lineam inferiorem spinae.

E 2 E non procul a D distat, notans alterius lateris sinum, ad latus lineae D insignitae consistentem.

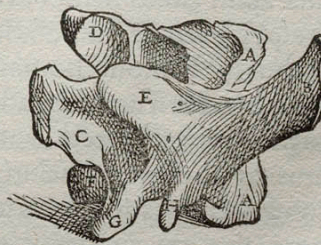
F & G 2, 3 Appendix spinae, triangulum referens, ac in basi G, in acuto autē angulo F insignitus.

H 1, 2, 3 Alterius lateris transversus processus.

I 1, 2, 3 Ascendens alterius lateris processus. Verum K, L & M in secunda figura et tertia expressi. K, L, suis alterius lateris ascendens notatur processus. K enim sinus insignitur. L uerō antierius eiusdem sinu labrum seu supercilium. M autem posterius supercilium.

O 2, 3 Descendens alterius lateris processus. O in tertia figura positum, eius processus tuberculum notat, seu caput.

QV O leuiori opera processuum hoc Capite priuatim describendorum sedem formamque assequaris, praesenti figura caudata siniae lumborum uerterbrae dextra facie, expressimus. in qua A & A uerterbra illius notant corpus. B transversum processum hic manifestō sursum spectantem. C spinam, quae etiā

G 3 sursum